

22110169

International Baccalaureate®
Baccalauréat International
Bachillerato Internacional

LATVIAN A1 – HIGHER LEVEL – PAPER 1
LETTON A1 – NIVEAU SUPÉRIEUR – ÉPREUVE 1
LETÓN A1 – NIVEL SUPERIOR – PRUEBA 1

Wednesday 11 May 2011 (morning)

Mercredi 11 mai 2011 (matin)

Miércoles 11 de mayo de 2011 (mañana)

2 hours / 2 heures / 2 horas

INSTRUCTIONS TO CANDIDATES

- Do not open this examination paper until instructed to do so.
- Write a commentary on one passage only.

INSTRUCTIONS DESTINÉES AUX CANDIDATS

- N'ouvrez pas cette épreuve avant d'y être autorisé(e).
- Rédigez un commentaire sur un seul des passages.

INSTRUCCIONES PARA LOS ALUMNOS

- No abra esta prueba hasta que se lo autoricen.
- Escriba un comentario sobre un solo fragmento.

Uzraksti komentārus par vienu no sekojošiem tekstiem:

1.

Sliktenis

„...* ko tad tu tā pucējies?” vaicā vīrietis. „Pulkstenis nav pat astoņi...”
Viņš vēl guļ gultā. Sačumda spilvenu, atbalsta pret sienu un atspiežas pret vēl silto spalvu vīstokli. No virtuves atskan, jautra dziesma. Sieva stāv pie spoguļa, krāso uzacis un dungo līdz lipīgajam maldiņam.

5 „Aizskriešu uz diennaktnieku pēc kafijas...” viņa mīļi pasmaida, nobučo vīru un ar roku noslauka no vīrieša vaiga lūpu krāsu. „Tu jau vēl varēji kādu pusstundiņu pagulēt...” [...]

„Nu, ja!” norūc vīrietis. Sieva koridorā apsēžas uz taburetes un, kā jau vīrs iepriekš paredzējis, stīvē kājās jaunus zābakus. Viņš atceras, kā pagājušajās brīvdienās staigāja pa tirgus būdiņām, un sieva vismaz divas stundas nevarēja izvēlēties sev zābakus. Vīrietis jau
10 sāka dusmoties un burkšķēja, ka esot nosalis un gribot mājup, līdz beidzot sieva nopirka melnus puszābaciņus ar smailu papēdi un tik spicu purngalu kā vecā Hotabiča tupelēm.

„Varbūt labāk nekur nebraucam? Paliksim mājās... Pavāļāsimies pa gultu?” domīgi vaicā vīrietis. „Man negribas tādā slapjdraņķī kaut kur braukt...”

„Muļķīti!” nosaka sieviete un, pagriezusies ar muguru pret koridora skapja durvīs
15 esošo spoguļi, pār plecu nopēta sevi. Apmierināta ar izskatu, viņa uzvelk mēteļi. „Ko tu runā? Tur būs visi! Brālis tikko kā atbrauca no Anglijas un vēl nemaz manu jauno vīriņu nav redzējis...”

„Fū, kas par draņķi!” aizveru žurnālu, nometu turpat atpakaļ uz sola, kur to paņēmu, kad iekāpu autobusā, un domāju, kāpēc žurnālisti vispār kaut ko tādu publicē. Vai tiešām nav
20 neviens interesants stāsts? Kaut vai kāds krimiķis? Tikai salkanas ziepenes! Apskatījis žurnāla vāku un izlasījis nosaukumu, pavīpsnāju:

„No tāda jau neko labāku arī nevarēja gaidīt!”

Braucu uz darbu. Ir vēl agrs rīts. Aiz loga mostas diena. [...]

Mirkli sēdējis un pārdomājis rakstu par sievieti un vīrieti, paņemu uz sola nomesto žurnālu un pavirši šķirstu. Krāsainas bildes ar jautri smaidošiem cilvēkiem, ceļojumu
25 apraksti un intriģējoši rakstu nosaukumi. Interesanti, kā bija nosaukts iepriekš lasītais teksts? Uzšķiru un lasu – SLIKTENIS. Tū, kas par jocīgu nosaukumu kaut kādam stulbam rakstam par iešanu pēc kafijas!? Varbūt turpinājumā būs kaut kas interesantāks? Tāpat nekā cita nav, ko darīt, tāpēc pārlecu pāri vairākām rindkopām un turpinu lasīt:

„...kādus piecus metrus aiz gājēju pārejas uz ielas guļ sieviete. Cilvēki viņu apseguši ar
30 saviem mēteļiem. Vēl kādus trīsdesmit metrus tālāk ar ieslēgtām avārijas uguntiņām stāv tumši zila automašīna.

„Tas bārdainais vecis viņu notrieca...” savai paziņai čukst veca sieviete un slepus ar pirkstu rāda uz kādu vīrieti armijas apģērbā. Pēkšņi pasaule ir apstājusies [...]

„Ai, šausmas kaut kādas!” nodrebinos un pieveru žurnālu. „Tas raksts nav priekš manis!”
35 Autobuss palēnina gaitu. [...]

„Nē, es gan tāds neesmu!” saku sev un ar ziemas mēteļa piedurkni noslauku logu. No ceļa malā nīkstošajām apgaismojuma lampām veļas tumīgi dzeltenīga gaisma. Starp noplakušiem netīra sniega vaļņiem stāv cilvēki un pieturā gaida autobusu. Mašīnas sastājušās virknē un viena aiz otras pabrauc garām ceļa vidū šķērsām stāvošam tumši zilam braucamrīkam.

40 Tā priekšējais stikls ir saplaisājis. Es ieinteresēti skatos pa autobusa logu un redzu kādus piecus metrus pirms gājēju pārejas uz netīrā un apledojušā ceļa guļam sieviete. Viņa ir apsegta ar vairākiem mēteļiem, bet no to apakšas rēgojas melnā zābakā ar smailu papēdi un spicu purngali apauta kāja. Autobuss lēnām pabrauc garām nelaimes vietai. Esmu tik samulsis, ka pieslienots no sēdvietas, piespiežu vaigu pie miklā stikla un skatos uz notriekto sieviete. No mēteļu apakšas

45 izlīdusi kāja krampjaini raustās, un nesaprotu, vai tas ir no aukstuma vai kaulainās pieskāriena.

„Nevar būt!” noelšos un, atkritis atpakaļ uz sola, paņemu tikko lasīto žurnālu. „Tas nevar būt...”

Kaut kāda tizla sakritība!”

Uzšķiru rakstu un meklēju rindas, kurās bija avārijas paraksts. Ar acīm skrienu

50 pāri burtiem, bet nevaru atrast vajadzīgos vārdus. Tie sajaucas, saplūst kopā un pārvēršas par nesaprotamiem hieroglifiem. Pāršķiru lapu, cerot otrā pusē atrast meklēto, bet tur ieraugu rindkopu:

„Tas nevar būt... Kaut kāda tizla sakritība!”

„Muļķības!” domāju un sajūtu, ko nelāgu. „Kāpēc te manas domas ierakstītas?”

55 „Tas ir liktenis – sliktenis!” izlasu nākošo rindu un neizpratnē aizšķiru žurnālu, lai vēlreiz paskatītos tā nosaukumu.

„Nē, nu nevar tā būt! Nevar... Nav tāda likteņa!” spriežu pie sevis un skatos apkārt uz citiem pasažieriem. Viss ir kā parasti – līdz apnikumam vienveidīgi. Konduktore sēž savā krēslā un ada zeķi, pavecs večuks guļ, atspiedies pret logu, un ik pa mirklīm iekrācas.

60 „Kāds liktenis?” vaicāju pats sev. „Tāda nav! Viss ir atkarīgs tikai no manis... Man vienmēr ir izvēle – es pats nolemju, ko darīšu, un neviens man no augšas neko iepriekš nenoteiks! Redz, es tūlīt pakasīšu sev degunu, un tā būs mana izvēle...”

Paceļu roku, pakustinu pirkstus kā klavierspēļu virtuozs pirms solo koncerta un pieskaros savam degunam. Pasmaidu pats par sevi un spriežu, ka diez vai manā liktenī arī tas būs ierakstīts.

65 Uz sola nomestais žurnāls nedod mieru, tāpēc to atkal paceļu un lasu:

„...jaunais vīrietis ar roku aizskar degunu un pats par sevi pasmaida...”

Juris Šķudītis, *Pēc ūdens* (2005)

* „...: daudzpunktes lietotas tekstā, tie nav teksta izlaidumi

2.

tagad es gribu būt tavs suns

- šaubas elektrības skaitītājos turpina savu melno darbu
telefons cenšas sazvanīt pats savu eksistenci
tur otrā galā neviens gaida apstiprinājumu tam, ka pastāv
lūdzu, pacel klausuli tajās naktīs kad esmu neviens
5 un tava mīlestība ir neizturama un bezcerīga
atbildi uz vēstulēm, kuras rakstīju ļaujot burtiem
uznirt uz balta kā baismīgiem profiliem
attāluma sakropļotām līnijām
- krekli žāvējas izkārti uz auklas atgādinot ķermeņus
10 atkaulotus atasiņotus ķermeņus izvērstus uz āru
tu esi tas kreklis ko es apģērbšu skumjās
tu esi ilgi lolotā augšāmcelšanās
par kuras suni esmu kļuvis
- tajās naktīs tu biji eņģelis, kas iznes sarkanu krustu cauri palātai
15 un tad atgriežas pie krustvārdu mīklas zirnekļa tīkla
tiklīdz soļi izskan cauri visam gaitenim
pulkstenis ieraujas atpakaļ sienā
ar rādītājiem turēdamies pie manas dzīvības
tajās naktīs kad tava mīlestība ir slimnīca
20 kur esmu atstāts ēnām
saplosīt

Arvis Viguls, *Istaba* (2009)